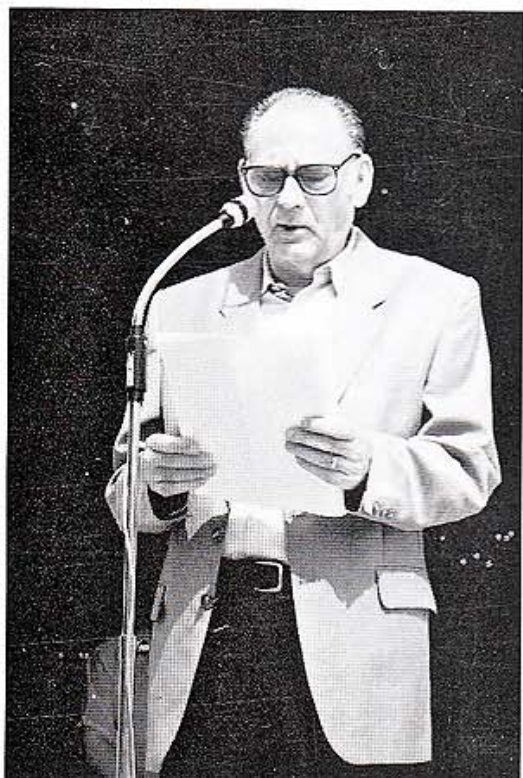

PREGÓ DE LA FESTA MAJOR DE 1998

EMILI CASADEMONT I COMAS

Veïns de Creixell, en temps ja un xic reculats, com potser alguns encara recordareu, a Ràdio Popular de Figueres –avui Cope-Figueres– vaig realitzar una emissió en català (la primera feta diàriament en la nostra llengua a la radiodifusió de l'Estat espanyol, després de la malaurada guerra civil), emissió que portava per títol *L'Hora de Catalunya* –iniciada l'1 de novembre de l'any 1965, però, amb el de *Figueres, tres de la tarda*– i que es convertí en un llibre, integrat pels seus principals textos fins al 1968, prologat per l'eximía escriptora i poetessa Montserrat Vayreda i il·lustrat pel prestigiós artista-pintor, tan prematurament traspassat, Joan Felip Vilà.

Doncs bé, en aquella *hora catalana*, empordanesa i primerenca de Ràdio Popular de Figueres, que gaudí d'una bona colla d'anys de vida, cada 8 de setembre vaig parlar de la Mare de Déu de Creixell, tot explicant que la seva bonica imatge del s. XV era venerada en una antiga esglesiola, situada en un deliciós paratge del terme municipal de Borrassà, banyat per les curatives aigües del riu Àlguema. En la gran diada de la Mare de Déu de Creixell, en què l'Església commemora el naixement de la Verge Maria (festivitat de totes aquelles marededéus que no tenen una data de celebració fixada en el calendari, com ara les trobades), no podia pas oblidar la Mare de Déu de Creixell, tan propera a la capital de l'Alt Empordà, de la mateixa manera que tampoc no podia pas oblidar la Mare de Déu del Mont, la Mare de Déu de la Salut de Terrades i la Mare de Déu de Meritxell, entre d'altres. Per cert, recordo que, en citar aquesta última (que és, com tots sabeu, la patrona del Principat d'Andorra, país gràcies al qual la llengua catalana és avui reconeguda internacionalment), vaig arribar a dir, un cop, que *si és realment formós el nom de Meritxell, que llueixen tantíssimes andorranes i que ja es comença a escampar força arreu de casa nostra, també ho és el de Creixell, que sona quasi igual. I vaig afegir celebraria d'allò més que, en un demà no gaire llunyà, poguéssim veure batejar moltes nenes amb el nom de Creixell o Maria de Creixell...*

Emili Casademont, pregoner 1998.

I no només cada 8 de setembre, al llarg dels anys que *L'Hora de Catalunya* estigué en antena, vaig parlar de la Verge de Creixell, la vostra patrona, sinó que, en diferents dates, també ho vaig fer del poble de Creixell, del *rellotger* de Creixell i del famós Dalmau de Creixell (en la família del qual hi hagué d'altres membres destacats), personatge que participà en la batalla de las Navas de Tolosa. Una batalla que té una llegenda tan bonica (i que, en molts aspectes, no difereix gaire del que alguns consideren que és la realitat històrica), que l'il·lustre folklorista Joan Amades, després de recollir-la, no dubtà a incloure-la en el seu llibre *Les cent millors llegendes populars*. Així, un dia vaig oferir als meus oients –oients que tenia a les terres de Girona, de la Catalunya Nord i, fins i tot, de les Illes Balears– la narració, per bé que una mica resumida que Amades fa d'aquesta llegenda. Escolteu-la, si us plau:

Segons la llegenda popular recollida per Joan Amades, la segona vegada que els moros es proposaven envair el món portaven una empenta tan gran,